

JĘZYK POLSKI

Klasa szósta

SŁUCHANIE I MÓWIENIE

- Uczeń umie:
 - słuchać ze zrozumieniem, pytać i odpowiadać, analizować i oceniać wypowiedzi kolegów, odmawiać,
 - recytować zgodnie z zasadami poezję i prozę, krytycznie oceniać własną recytację,
 - mówić poprawną polszczyzną, poprawnie wypowiadać daty, stosować wyrazy oceniające, używać słownictwa związanego z filmem i teatrem, porównywać literackie środki wyrazu ze środkami filmowymi, teatralnymi i radiowymi,
 - opowiadać twórczo i odtwórczo, budować zdania, zachowując poprawny szyk wyrazów, opowiadać przebieg wydarzeń według planu,
 - opisać postać rzeczywistą lub literacką, przedmiot, krajobraz, dzieło sztuki, wykorzystywać słownictwo charakterystyczne dla opisu,
 - rozmawiać z najbliższymi osobami, przestrzegać zasad kultury dyskusji, dobierać argumenty, słuchać opinii krytycznie i kulturalnie, szanować zdanie innych.

CZYTANIE

- Uczeń umie:
 - czytać płynnie, wyraziście, głośno i cicho ze zrozumieniem różne teksty, czytać krytycznie i twórczo,
 - rozróżniać prozę i wiersz, rozpoznawać gatunki literackie: baśń, bajkę, fraszkę, legendę, podanie, mit, opowiadanie, powieść,
 - rozpoznać i wskazać elementy świata przedstawionego, odróżniać fikcję literacką, fabułę, akcję, wątek, próbować określić motywację postępowania bohaterów,
 - posługiwać się terminami: wers, strofa, rym, rytm, narrator, narracja, osoba mówiąca w wierszu, epitet, przenośnia, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, proza, poezja, wiersz stroficzny i ciągły, sytuacja liryczna, nadawca, odbiorca,
 - kulturalnie uczestniczyć w przedstawieniach teatralnych i seansach filmowych.
 - odczytywać instrukcje, łamigłówki i rebusy o różnym stopniu trudności,
 - świadomie korzystać z audycji radiowych i telewizyjnych, czyta czasopisma, posługuje się słownikiem ortograficznym, wyrazów bliskoznacznych, wyrazów obcych, frazeologicznym i encyklopedią.

PISANIE

- Uczeń umie:
 - sporządzać *plan* ramowy i szczegółowy tekstu literackiego, zredagować notatkę,
 - redagować *dialogi*, przekształcać tekst ciągły na dialog,
 - redagować *opowiadanie wg planu*, opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie z lektury, filmu, przedstawienia teatralnego, wycieczki, wydarzenia, streszczenie,
 - redagować *opis przedmiotu, osoby, krajobrazu, dzieła sztuki*,
 - napisać *list prywatny i oficjalny, kartkę pocztową* do najbliższych,
 - zredagować *przepis, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, instrukcję*,
 - redagować *charakterystykę* pośrednią i bezpośrednią postaci, posługiwać się wyrazami nazywającymi cechy charakteru, usposobienia, umysłowości, posługiwać się cytatami, zw. frazeologicznymi,
 - redagować notkę biograficzną,
 - wysyłać SMS i e-mail,
 - pisać opinię, wyrażać swoje zdanie, odróżniać fakty od opinii,
 - zaplanować *kompozycję* własnej wypowiedzi pisemnej, stosować właściwe wyróżnienia w tekście,
 - sprawdzić swoją pracę pisemną, wskazać błędy.

NAUKA O JĘZYKU

- Uczeń umie:
 - rozróżniać wypowiedzenie *rozwinięte i nierozwinięte, pojedyncze i złożone (podrzędnie i współrzędnie)*,
 - podzielić wypowiedzenia ze względu na cel wypowiedzi (*pytające, rozkazujące, oznajmujące, wykrzyknikowe*),
 - rozróżniać wyraz *określany i określający, główne części zdania*-podmiot (w D., domyślny, szeregowy, zbiorowy, wypowiedzenie bez podmiotu), *orzeczenie-czasownikowe, imienne, drugorzędne części zdania - przydawka, okolicznik, dopełnienie* (rozumie ich funkcję w wypowiedzeniu),
 - rozpoznawać i wskazywać poznane części mowy:
 - *czasowniki* (formy osoby, liczby, rodzaju, czasu, strony, trybu, forma osobowa i nieosobowa)
 - *rzeczowniki* (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne, żywotne, nieżywotne, formy liczby i rodzaju, przypadki rzeczownika, funkcja rzeczownika w zdaniu - sprawca czynności)
 - *przymiotniki* - jako określenia rzeczownika, stopniowanie
 - *przysłówki* - jako określenia czasownika, stopniowanie
 - *spójniki, przyimki* - jako wyrazy niesamodzielne
 - *liczebniki* - główne, porządkowe, zbiorowe, ułamkowe, nieokreślone
 - *zaimki*

- dobrać słowa o znaczeniu przeciwnym (za pomocą przeczenia „nie”), przeciwstawnym, bliskoznacznym,
- rozróżniać *sylabę, głoskę, literę, samogłoskę, spółgłoskę* dzielić wyrazy na głoski, litery, sylaby (znać alfabet),
- poprawnie akcentować podstawowe wyrazy, posługiwać się terminem *intonacja*,
- rozróżniać mowę zależną i niezależną.

ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA

- Uczeń umie:
 - biegle stosować poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne - wyrazy z *ó - u, rz - ż, h - ch*, wymienne i niewymienne, rz po spółgłoskach, rzeczowniki własne i pospolite, nazwy świąt, części świata i mieszkańców oraz „nie” z czasownikami, rzeczownikami, liczebnikami, zaimkami oraz przymiotnikami i przysłówkami w stopniu wyższym i najwyższym.
 - pisać poprawnie wyrazy z *ą - ę, em - en, om - on*, zakończenia: *-cki, -dzki, -ski, -stwo, -ctwo, -dztwo, -źba, -izm, -yzm*,
 - prawidłowo oznaczać miękkość spółgłosek (znać dwie funkcje samogłoski „i”),
 - prawidłowo dzielić wyrazy przy przenoszeniu,
 - poprawnie stosować znaki interpunkcyjne w zapisie dialogu,
 - stosować przecinek w zdaniu pojedynczym i złożonym,
 - poprawnie zapisywać liczby i daty, stosować znaki interpretacyjne przy zapisie skrótów i liczb,
 - posługiwać się właściwymi znakami interpunkcyjnymi przy zapisie przytoczonych wypowiedzi.